Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

11. rujna 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Sektor mlijeka i mliječnih proizvoda –Kvote – Dodatna pristojba – Uredba (EEZ) br. 3950/92 – Članak 2. – Otkupljivačevo prikupljanje pristojbe – Isporuke koje prekoračuju referentnu količinu kojom proizvođač raspolaže – Iznos cijene mlijeka – Obvezna primjena odbitka – Povrat preplaćenog iznosa pristojbe – Uredba (EZ) br. 1392/2001 – Članak 9. – Otkupljivač – Nepoštovanje obveze plaćanja dodatne pristojbe – Proizvođači – Nepoštovanje obveze mjesečnog plaćanja – Zaštita legitimnih očekivanja”

U predmetu C-46/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Consiglio di Stato (Državno vijeće, Italija), odlukom od 21. studenoga 2017., koju je Sud zaprimio 25. siječnja 2018., u postupku

Caseificio Sociale San Rocco Soc. coop. arl,

S.s. Franco e Maurizio Artuso,

Claudio Matteazzi,

Roberto Tellatin,

Sebastiano Bolzon

protiv

Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA),

Regione Veneto,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: A. Arabadjiev, predsjednik vijeća, L. Bay Larsen (izvjestitelj) i C. Vajda, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: R. Schiano, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 17. siječnja 2019.,

* Jezik postupka: talijanski

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Caseificio Sociale San Rocco Soc. coop. arl, S.s. Franco e Maurizio Artuso, C. Matteazzija i R. Tellatina, M. Aldegheri, *avvocatessa*,

– za S. Bolzona, M. Aldegheri i E. Ermondi, *avvocati*,

– za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju P. Gentilija, *avvocato dello Stato*,

– za Europsku komisiju, F. Moro i D. Bianchi, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 14. ožujka 2019.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3950/92 od 28. prosinca 1992. o uvođenju dodatne pristojbe u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda (SL 1992., L 405, str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 1256/1999 od 17. svibnja 1999. (SL 1999., L 160, str. 73.) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 3950/92), te članka 9. Uredbe Komisije (EZ) br. 1392/2001 od 9. srpnja 2001. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe br. 3950/92 (SL 2001., L 187, str. 19.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Caseificio Sociale San Rocco Soc. coop. arl (u daljnjem tekstu: prvi otkupljivač), zadruge s ograničenom odgovornošću osnovane u skladu s talijanskim pravom, te S.s. Franco e Maurizio Artuso, Claudia Matteazzija, Roberta Tellatina Sebastiana Bolzona, talijanskih proizvođača mlijeka, s jedne strane, i Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA) (Agencija za dodjelu potpora u poljoprivrednom sektoru (AGEA), Italija) te Regione Veneto (Regija Veneto, Italija), s druge strane, u vezi s kvotama za mlijeko i dodatnom pristojbom za razdoblje prodaje mlijeka i mliječnih proizvoda od 1. travnja 2003. do 31. ožujka 2004. (u daljnjem tekstu: referentno razdoblje).

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 3950/92

3 Šesta i osma uvodna izjava Uredbe br. 3950/92 glase:

„[B]udući da je posljedica prekoračenja bilo koje ukupne zajamčene količine za državu članicu ta da proizvođači koji su doprinijeli prekoračenju moraju platiti pristojbu; […]

[…]

budući da, kako bi se izbjegla velika kašnjenja prilikom prikupljanja i plaćanja pristojbe, kao što se to događalo u prošlosti, a koja nisu spojiva s ciljem sustava, valja odrediti da je otkupljivač, koji je u najprikladnijem položaju za izvršenje potrebnih radnji, platitelj pristojbe i omogućiti mu načine za osiguranje njezina prikupljanja od proizvođača koji je duguju”.

4 Članak 1. te uredbe propisuje:

„Tijekom osam novih uzastopnih razdoblja od dvanaest mjeseci, počevši od 1. travnja 2000., proizvođači kravljeg mlijeka plaćaju dodatnu pristojbu na količine mlijeka ili ekvivalenta mlijeku isporučene otkupljivaču ili prodane izravno za potrošnju tijekom predmetnog razdoblja od dvanaest mjeseci koje prekoračuju količinu, koja će se naknadno utvrditi.

[…]”

5 Članak 2. navedene uredbe određuje:

„1. Pristojba se plaća na sve količine mlijeka ili ekvivalenta mlijeku koje se stavljaju na tržište tijekom danog razdoblja od dvanaest mjeseci i koje prekoračuju količine iz članka 3. Ona se dijeli između proizvođača koji su pridonijeli prekoračenju.

U skladu s odlukom države članice, utvrđuje se sudjelovanje proizvođača u plaćanju dospjele pristojbe, nakon eventualne raspodjele neiskorištenih referentnih količina, bilo na razini otkupljivača, ovisno o prekoračenju koje preostaje nakon što su neiskorištene referentne količine raspodijeljene razmjerno referentnim količinama kojima raspolaže svaki od proizvođača, bilo na nacionalnoj razini, ovisno o prekoračenju referentne količine kojom raspolaže svaki od proizvođača.

2. Što se tiče isporuka, otkupljivač, kao platitelj pristojbe, nadležnom tijelu države članice – u predviđenom roku te u skladu s detaljnim pravilima koja će se odrediti – plaća dugovani iznos tako što ga odbija od cijene mlijeka koju plaća proizvođaču mlijeka kao obvezniku pristojbe ili ga prikuplja na bilo koji prikladan način.

[…]

Ako količine koje proizvođač isporučuje prekoračuju njegovu referentnu količinu, otkupljivač može, u skladu s detaljnim pravilima države članice, na ime predujma za dugovanu pristojbu odbiti od cijene mlijeka odgovarajući iznos u pogledu svih isporuka tog proizvođača koje prekoračuju njegovu referentnu količinu.

3. Kad je riječ o izravnim prodajama, proizvođač plaća pristojbu koja se duguje nadležnom tijelu države članice prije datuma i prema detaljnim pravilima koja će se odrediti.

4. Ako je prikupljeni iznos pristojbe veći od iznosa koji se duguje, država članica višak sredstava može upotrijebiti za financiranje mjera iz prve alineje prvog stavka članka 8. i/ili ga raspodijeliti proizvođačima iz prioritetnih kategorija koje je država članica odredila na temelju objektivnih kriterija koji će se utvrditi ili proizvođačima koji se nalaze u iznimnoj situaciji nastaloj kao posljedica nacionalne odredbe koja nije povezana s ovim sustavom.” [neslužbeni prijevod]

Uredba br. 1392/2001

6 U skladu s uvodnom izjavom 6. Uredbe br. 1392/2001:

„U skladu s člankom 2. stavkom 4. Uredbe (EEZ) br. 3950/92, na Komisiji je da odluči o kriterijima na temelju kojih određene prioritetne kategorije proizvođača mogu koristiti povrat pristojbe kada je država članica odlučila da na svojem području neće ponovno raspodijeliti ukupne neiskorištene količine. Ako se ti kriteriji ne mogu u potpunosti primijeniti u nekoj državi članici, toj se državi članici može dopustiti da u dogovoru s Komisijom odredi druge kriterije.” [neslužbeni prijevod]

7 Članak 9. Uredbe br. 1392/2001 glasi kako slijedi:

„1. Prema potrebi, države članice određuju prioritetne kategorije proizvođača u smislu članka 2. stavka 4. Uredbe (EEZ) br. 3950/92 na temelju jednog ili više sljedećih objektivnih kriterija, redoslijedom prioriteta:

(a) formalna potvrda od strane nadležnog tijela države članice da je pristojba u cijelosti ili djelomično pogrešno izračunana;

(b) zemljopisna lokacija gospodarstva, a ponajprije planinska područja […]

(c) maksimalna gustoća stoke na gospodarstvu u svrhu ekstenzivnog stočarstva;

(d) iznos za koji je prekoračena pojedinačna referentna količina;

(e) referentna količina kojom raspolaže proizvođač.

2. Ako financijska sredstva raspoloživa u danom razdoblju nisu iskorištena nakon primjene kriterijâ iz stavka 1., država članica nakon savjetovanja s Komisijom određuje druge objektivne kriterije.” [neslužbeni prijevod]

Talijansko pravo

8 U skladu sa stavcima 1. i 2. članka 5. decreto-legge n. 49, recante riforma della normativa in tema di applicazione del prelievo supplementare nel settore del latte e dei prodotti lattiero-caseari (Uredba sa zakonskom snagom br. 49 o izmjeni propisa o primjeni dodatne pristojbe u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda) od 28. ožujka 2003., koja je pretvorena u zakon, uz izmjene, Zakonom br. 119 od 30. svibnja 2003. (GURI br. 124, od 30. svibnja 2003. u daljnjem tekstu: Zakon br. 119/2003):

„1. U mjesecu nakon referentnog mjeseca, otkupljivači regijama i autonomnim pokrajinama koje su ih odobrile prosljeđuju podatke iz ažuriranih mjesečnih evidencija koje se vode u skladu s člankom 14. stavkom 2. Uredbe br. 1392/2001, čak i ako nisu primili isporuku mlijeka. Otkupljivači u pogledu isporučenih količina mlijeka koje prekoračuju pojedinačne referentne količine dodijeljene pojedinim proizvođačima odbijaju iznos dodatne pristojbe izračunan na temelju članka 1. Uredbe br. 3950/92, kako je izmijenjena, uzimajući u obzir promjene tijekom razdoblja. […]

2. U roku od 30 dana od isteka razdoblja navedenog u stavku 1., ne dovodeći u pitanje odredbe članka 10. stavaka 27. do 32., otkupljivači odbijene iznose uplaćuju na tekući račun koji se vodi u blagajničkoj ustanovi AGEA-a […].”

9 U članku 9. Zakona br. 119/2003, o povratu preplaćene pristojbe određuje se:

„1. Na kraju svakog razdoblja AGEA:

(a) sastavlja obračun izvršenih isporuka mlijeka i ukupnog iznosa pristojbe koji su otkupljivači platili u skladu s obvezama iz članka 5.;

(b) izračunava ukupan nacionalni iznos pristojbe koji se Europskoj uniji mora platiti za višak proizvedenih količina koji je isporučen;

(c) izračunava preplaćeni iznos pristojbe.

[…]

3. Iznos iz stavka 1. točke (c), umanjen za naknadu iz stavka 2., dijeli se između proizvođača s kvotom koji su platili pristojbu, prema sljedećim kriterijima i redoslijedu:

(a) između proizvođača kojima je cjelokupna pristojba ili njezin dio nepravilno zaračunan ili je više ne duguju;

(b) između proizvođača vlasnika gospodarstva koja su smještena u planinskim područjima […]

(c) između proizvođača vlasnika gospodarstva koja su smještena u područjima s ograničenim mogućnostima […]

(ca) između proizvođača kojima je na temelju odluke nadležnog zdravstvenog tijela zabranjeno premještanje stoke na područjima u kojima su se raširile zarazne bolesti, u razdoblju od najmanje devedeset dana u razdoblju prodaje, i koji su zbog toga bili prisiljeni proizvesti veću količinu, do najviše 20 %, od dodijeljene referentne količine. […]

4. Ako ti povrati ne iscrpe raspoloživi iznos iz stavka 3., ostatak se dijeli između proizvođača s kvotom koji su platili pristojbu, uz isključenje proizvođača koji su svoju referentnu količinu prekoračili za više od 100 %, prema sljedećim kriterijima i redoslijedu […]”

10 Članak 2. stavak 3. decreto-legge del n. 157 – recante disposizioni urgenti per l’etichettatura di alcuni prodotti agroalimentari, nonché in materia di agricoltura e pesca (Uredba sa zakonskom snagom br. 157 o hitnim odredbama o označavanju nekih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda te o poljoprivredi i ribarstvu), od 24. lipnja 2004. (GURI, br. 147, od 25. lipnja 2004.; u daljnjem tekstu: Uredba sa zakonskom snagom br. 157/2004), propisuje:

„Primjenom članka 9. [Zakona br. 119/2003] se proizvođačima koji su ispunili svoju obvezu plaćanja vraća iznos mjesečne pristojbe koji je preplaćen. Ako je ukupan iznos koji preostane nakon što se ti povrati izvrše veći od iznosa pristojbe koji se mora platiti Uniji, uvećan za 5 %, AGEA proizvođačima koji još nisu platili mjesečne iznose pristojbe te iznose poništava u dijelu u kojem su prekomjerno izračunani, primjenom kriterija prioriteta utvrđenih u članku 9. stavcima 3. i 4., ne dovodeći u pitanje kazne iz članka 5. stavka 5. iste uredbe sa zakonskom snagom.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

11 Tijekom referentnog razdoblja, tužitelji iz glavnog postupka nisu poštovali mjerodavan talijanski propis, s obzirom na to da, s jedne strane, prvi otkupljivač nije odbio iznos dodatne pristojbe niti je izvršio njezina mjesečna plaćanja i da, s druge strane, proizvođači stoga nisu ispunili svoju obvezu plaćanja, u smislu članka 9. stavka 3. Zakona br. 119/2003 i članka 2. stavka 3. Uredbe sa zakonskom snagom br. 157/2004.

12 AGEA je 28. srpnja 2004. prvom otkupljivaču dostavila obavijest o kvotama za mlijeko i dodatnoj pristojbi za referentno razdoblje.

13 U toj se obavijesti, među ostalim, pojašnjavalo da je AGEA primijenila članak 2. stavak 3. Uredbe sa zakonskom snagom br. 157/2004, prema kojem se proizvođačima koji su uredno ispunili svoje platne obveze vraćaju mjesečni iznosi pristojbe koje su preplatili i, ako je ukupan iznos koji preostane nakon što se ti povrati izvrše veći od iznosa pristojbe koji se mora platiti Uniji, uvećan za 5 %, AGEA neće od proizvođača koji još nisu platili mjesečne iznose pristojbe te iznose zahtijevati u dijelu u kojem su prekomjerno izračunani, primjenom kriterija prioriteta utvrđenih u članku 9. stavcima 3. i 4. Zakona br. 119/2003.

14 U prilogu toj obavijesti, AGEA je u popisu za referentno razdoblje navela za svakog proizvođača iznose pristojbe koji su već plaćeni i potvrđeni, te iznose koje treba vratiti, kako su izračunani primjenom članka 9. stavaka 3. i 4. Zakona br. 119/2003. AGEA je usto pojasnila da je poduzetnik otkupljivač obvezan dotičnim proizvođačima platiti vraćene iznose i umjesto proizvođača platiti zahtijevane iznose, navedene u tom popisu.

15 Tužbom podnesenom Tribunaleu amministrativo regionale per il Lazio (Regionalni upravni sud Lacija, Italija), tužitelji iz glavnog postupka zatražili su poništenje navedene obavijesti, tvrdeći, među ostalim, da su obveza mjesečnog odbitka, koja je naložena otkupljivačima na temelju članka 5. stavka 1. Zakona br. 119/2003, i kriterij prioriteta prilikom raspodjele preplaćenog iznosa pristojbe, koji daje prednost proizvođačima koju su ispunili svoje obvezu plaćanja, a koja je predviđena u članku 9. stavku 3. Zakona br. 119/2003 i članku 2. stavku 3. Uredbe sa zakonskom snagom br. 157/2004, protivni članku 2. stavku 2. trećem podstavku i stavku 4. Uredbe br. 3950/92.

16 Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Regionalni upravni sud Lacija) odbio je tužbu.

17 Odlučujući o žalbi tužitelja iz glavnog postupka, sud koji je uputio zahtjev nepravomoćnom je presudom donesenom 11. prosinca 2017. proglasio djelomično osnovanima prigovore iznesene u žalbi, smatrajući, među ostalim, da se obveza predviđena člankom 5. stavkom 1. Zakona br. 119/2003 ne može primijeniti na razdoblje od siječnja do ožujka 2004., zbog njegove neusklađenosti s člankom 2. stavkom 2. Uredbe br. 3950/92.

18 Međutim, sud koji je uputio zahtjev pita se koje posljedice ima to utvrđenje neusklađenosti nacionalnog propisa s pravom Unije na prava i obveze proizvođača koji nisu postupali u skladu s tim nacionalnim propisom.

19 U tim je okolnostima Consiglio di Stato (Državno vijeće, Italija) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li, u situaciji poput one opisane, o kojoj se raspravlja u glavnom postupku, pravo Unije tumačiti na način da neusklađenost zakonodavne odredbe države članice s člankom 2. stavkom 2. trećim podstavkom Uredbe br. 3950/92 ima za posljedicu nepostojanje obveze proizvođača da plate dodatnu pristojbu kada su ispunjeni uvjeti propisani u istoj uredbi?

2. Treba li, u situaciji poput one opisane, o kojoj se raspravlja u glavnom postupku, pravo Unije i, posebno, opće načelo zaštite legitimnih očekivanja, tumačiti na način da se ne može zaštititi očekivanje subjekata koji su poštovali obvezu koju je propisala država članica i koji su imali koristi od učinaka vezanih uz poštovanje te obveze, kada proizlazi da je ta obveza protivna pravu Unije?

3. U situaciji poput one opisane, o kojoj se raspravlja u glavnom postupku, protivi li se članku 9. Uredbe br. 1392/2001 i pojmu prava Unije ‚prioritetna kategorija' odredba države članice kao što je članak 2. stavak 3. Uredbe sa zakonskom snagom br. 157/2004, koji je odobrila Talijanska Republika, kojom se propisuju različiti načini povrata preplaćene dodatne pristojbe i kojom se, u smislu vremenskog okvira i načina povrata, pravi razlika između proizvođača koji su postupali u skladu s obvezom poštovanja nacionalne odredbe za koju je utvrđeno da je protivna pravu Unije i proizvođača koji tu odredbu nisu poštovali?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

20 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. Uredbe br. 3950/92 tumačiti na način da utvrđenje neusklađenosti s tom odredbom nacionalnog propisa kojim se uređuju detaljna pravila prikupljanja dodatne pristojbe otkupljivača od proizvođača znači to da proizvođači koji podliježu tom propisu više nisu dužnici te pristojbe.

21 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da se mehanizam prikupljanja dodatne pristojbe, uvedene Uredbom br. 3950/92, temelji na razlikovanju izravnih prodaja mlijeka za potrošnju i isporuka mlijeka otkupljivaču (vidjeti u tom smislu presudu od 15. siječnja 2004., Penycoed, C-230/01, EU:C:2004:20, t. 28.).

22 Tako je u slučaju izravnih prodaja proizvođač dužan platiti pristojbu koja se duguje izravno nadležnom tijelu države članice, u skladu s člankom 2. stavkom 3. te uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 15. siječnja 2004., Penycoed, C-230/01, EU:C:2004:20, t. 29.).

23 Nasuprot tomu, kad je riječ o isporukama, otkupljivač je, koji je u najprikladnijem položaju za osiguranje prikupljanja pristojbe od proizvođača, kao što to proizlazi iz osme uvodne izjave navedene uredbe, dužan platiti tu pristojbu tom tijelu (vidjeti u tom smislu presudu od 15. siječnja 2004., Penycoed, C-230/01, EU:C:2004:20, t. 29.).

24 U tu svrhu, iz prvog i trećeg podstavka stavka 2. članka 2. iste uredbe proizlazi da otkupljivač ima mogućnost odbiti od cijene mlijeka koju plaća proizvođaču iznos koji potonji duguje na temelju dodatne pristojbe i da, ako ne iskoristi tu mogućnost, može prikupiti taj iznos na bilo koji prikladan način (vidjeti u tom smislu presudu od 29. travnja 1999., Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago, C-288/97, EU:C:1999:214, t. 32.).

25 S obzirom na to, neovisno o tim posebnim pravilima, koja se odnose na detaljna pravila za prikupljanje pristojbe otkupljivača od proizvođača, proizvođač u svakom slučaju ostaje dužnik te pristojbe.

26 Tako članak 2. stavak 1. Uredbe br. 3950/92 propisuje da se dodatna pristojba uspostavljena člankom 1. te uredbe raspodjeljuje među proizvođačima koji su pridonijeli prekoračenju referentnih količina. Isto tako, u šestoj uvodnoj izjavi pojašnjava se da prekoračenje jedne ili druge ukupne količine dovodi do toga da ti proizvođači plaćaju pristojbu.

27 Iz tog članka 2. stavka 1. u vezi s osmom uvodnom izjavom navedene uredbe proizlazi da je proizvođač dužnik pristojbe koja se duguje za ukupnu količinu prodanog mlijeka, ako ona prekoračuje ili referentnu količinu odobrenu za izravnu prodaju, ili onu dodijeljenu za isporuku (vidjeti u tom smislu presudu od 29. travnja 1999., Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago, C-288/97, EU:C:1999:214, t. 19.).

28 To pripisivanje pristojbe proizvođaču uostalom je neodvojivo povezano sa svrhom dodatne pristojbe, koja se sastoji među ostalim u obvezivanju proizvođača mlijeka na poštovanje referentnih količina koje su im dodijeljene (vidjeti u tom smislu presude od 25. ožujka 2004., Cooperativa Lattepiù i dr., C-231/00, C-303/00 i C-451/00, EU:C:2004:178, t. 75., i od 24. siječnja 2018., Komisija/Italija, C-433/15, EU:C:2018:31, t. 62.).

29 Stoga, iako je, kad je riječ o isporukama, otkupljivač platitelj pristojbe, činjenica je da je, i u tom slučaju i u slučaju izravnih prodaja, pristojba obveza proizvođača i usto se, pod određenim uvjetima, može naplatiti neposredno od njih (vidjeti u tom smislu presude od 15. siječnja 2004., Penycoed, C-230/01, EU:C:2004:20, t. 29., 38. i 39.).

30 Iz toga slijedi da neusklađenost, koju je utvrdio sud koji je uputio zahtjev, s člankom 2. stavkom 2. Uredbe br. 3950/92 nacionalnog propisa koji uređuje detaljna pravila za prikupljanje dodatne pristojbe otkupljivača od proizvođača potonje ne može osloboditi obveze plaćanja te pristojbe koja im je u svakom slučaju naložena člankom 2. stavkom 1. te uredbe.

31 Suprotno tomu, ta neusklađenost podrazumijeva samo to, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 50. svojeg mišljenja, da se nacionalni propis o kojem je riječ treba prestati primjenjivati i da otkupljivač mora moći prikupljati iznose od proizvođača „na bilo koji prikladan način”, u skladu s člankom 2. stavkom 2. prvim podstavkom navedene uredbe.

32 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 2. Uredbe br. 3950/92 treba tumačiti na način da utvrđenje neusklađenosti s tom odredbom nacionalnog propisa kojim se uređuju pravila prikupljanja dodatne pristojbe otkupljivača od proizvođača ne znači to da proizvođači koji podliježu tom propisu više nisu dužnici te pristojbe.

Treće pitanje

33 Trećim pitanjem, koje valja ispitati na drugom mjestu, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. stavak 4. Uredbe br. 3950/92, u vezi s člankom 9. Uredbe br. 1392/2001, tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, koji propisuje da pravo na povrat preplaćene dodatne pristojbe ponajprije imaju proizvođači koji su na temelju odredbe nacionalnog prava, koja nije usklađena s člankom 2. stavkom 2. Uredbe br. 3950/92, ispunili svoju obvezu mjesečnog plaćanja.

34 Iz članka 2. stavka 4. Uredbe br. 3950/92 proizlazi da država članica može, kada se pristojba duguje i naplaćeni iznos je veći od iznosa pristojbe, odlučiti vratiti preplaćeni iznos pristojbe proizvođačima koji su obuhvaćeni prioritetnim kategorijama koje je država članica utvrdila na temelju objektivnih kriterija, koje treba odrediti, ili koji su suočeni s iznimnom situacijom koja proizlazi iz nacionalne odredbe koja nije povezana sa sustavom dodatne pristojbe u sektoru mlijeka.

35 Uvjeti primjene te odredbe pojašnjeni su u članku 9. stavku 1. Uredbe br. 1392/2001, koji propisuje da prema potrebi, države članice određuju prioritetne kategorije proizvođača u smislu članka 2. stavka 4. Uredbe br. 3950/92 na temelju jednog ili više od pet objektivnih kriterija, redoslijedom prioriteta.

36 Usto, članak 9. stavak 2. Uredbe br. 1392/2001 određuje da ako financijska sredstva raspoloživa u danom razdoblju nisu iskorištena nakon primjene tih kriterija, država članica nakon savjetovanja s Komisijom određuje druge objektivne kriterije.

37 U uvodnoj izjavi 6. te uredbe osim toga se pojašnjava da samo ako se ti kriteriji ne mogu u potpunosti primijeniti u nekoj državi članici, toj se državi članici može dopustiti da odredi druge kriterije.

38 Iz toga slijedi, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 71. svojeg mišljenja, da su kriteriji propisani u članku 9. stavku 1. Uredbe br. 1392/2001 iscrpni i da države članice mogu dodati dodatne kriterije samo u slučaju kada financijska sredstva raspoloživa u danom razdoblju nisu iskorištena nakon primjene tih kriterija, redoslijedom prioriteta.

39 Međutim, nijedan od kriterija navedenih u članku 9. stavku 1. Uredbe br. 1392/2001 ne spominje poštovanje obveze mjesečnog plaćanja dotičnog proizvođača.

40 U tim okolnostima država članica ne može valjano izvršiti povrat preplaćenog iznosa pristojbe dajući prednost proizvođačima koji su ispunili tu obvezu.

41 Naime, takva bi praksa značila da se proizvođači koji su ispunili svoju obvezu mjesečnog plaćanja stavljaju u prioritetnu kategoriju, u smislu članka 2. stavka 4. Uredbe br. 3950/92, na temelju kriterija primijenjenog umjesto onih propisanih u članku 9. stavku 1. Uredbe br. 1392/2001, a da dodatni kriterij nije mogao biti valjano uveden primjenom članka 9. stavka 2. te uredbe.

42 U takvoj situaciji, proizvođaču koji pripada prioritetnoj kategoriji na temelju jednog od kriterija utvrđenih u članku 9. stavku 1. te uredbe, a da ipak nije ispunio obvezu mjesečnog plaćanja, stoga bi se smanjenje pristojbe koja se duguje odobrilo tek nakon što proizvođači koji su ispunili obvezu dobiju povrat i to pod uvjetom da nakon njihova povrata još bude raspoloživih sredstava.

43 Osim toga, kao što je to u biti istaknula Komisija, plaćanje pristojbe, neposredno ili preko otkupljivača koji je plaća, doista u načelu jest logična pretpostavka za povrat preplaćenog iznosa. Međutim, nacionalni propis poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku ne ograničava se na zahtijevanje takvog plaćanja, nego utvrđuje redoslijed prioriteta za povrat, koji usto temelji na poštovanju nacionalnog propisa kojim se uređuju detaljna pravila prikupljanja, koji nije usklađen s člankom 2. stavkom 2. Uredbe br. 3950/92.

44 Usto, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 75. svojeg mišljenja, za proizvođače koji su ispunili svoju obvezu mjesečnog plaćanja, ne može se smatrati, samo zbog te činjenice, da se nalaze u iznimnoj situaciji nastaloj kao posljedica nacionalne odredbe koja nije povezana sa sustavom dodatne pristojbe u sektoru mlijeka u smislu članka 2. stavka 4. Uredbe br. 3950/92.

45 S obzirom na prethodna razmatranja, na treće pitanje valja odgovoriti tako da članak 2. stavak 4. Uredbe br. 3950/92, u vezi s člankom 9. Uredbe br. 1392/2001, treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, koji propisuje da pravo na povrat preplaćene dodatne pristojbe ponajprije imaju proizvođači koji su na temelju odredbe nacionalnog prava, koja nije usklađena s člankom 2. stavkom 2. Uredbe br. 3950/92, ispunili svoju obvezu mjesečnog plaćanja.

Drugo pitanje

46 Drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li načelo zaštite legitimnih očekivanja tumačiti na način da mu se protivi to da se, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, ponovno izračunava iznos dodatne pristojbe koji duguju proizvođači koji nisu ispunili obvezu mjesečnog plaćanja te pristojbe, propisanu mjerodavnim nacionalnim propisom.

47 Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da se tim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita o zaštiti legitimnih očekivanja koju treba pružiti proizvođačima koji su ispunili obvezu mjesečnog plaćanja dodatne pristojbe. Imajući to u vidu, on želi utvrditi koje posljedice eventualno mogu proizići u glavnom predmetu iz okolnosti da bi dovođenje u pitanje pravila kojima se utvrđuje platni red radi povrata preplaćene dodatne pristojbe podrazumijevao, naposljetku, vraćanje cijelog iznosa povrata pristojbe kojim su se koristili ili njegova dijela.

48 U tom pogledu i neovisno o tome mogu li se proizvođači koji su ispunili obvezu mjesečnog plaćanja pozvati na načelo zaštite legitimnih očekivanja kako bi osporili eventualno vraćanje povrata pristojbe kojim su se koristili, valja utvrditi da u svakom slučaju to načelo, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, ne može imati učinak da se nadležnim talijanskim tijelima dopušta da ne isprave odluke koje su donijela, a koje nisu usklađene s pravom Unije, pri čemu odbijaju izvršiti novu ocjenu prava proizvođača koji nisu ispunili tu obvezu.

49 Budući da iz odgovora na treće pitanje proizlazi da se nepovoljno postupanje prema proizvođačima temelji na tome da je Talijanska Republika primijenila kriterij dodan objektivnim kriterijima koji su taksativno nabrojani u članku 9. stavku 1. Uredbe br. 1392/2001, a da on očito ne može odgovarati

slučaju iz članka 9. stavka 2. te uredbe, na tim je tijelima, nasuprot tomu, da ponovno izračunaju iznos dodatne pristojbe koji duguju navedeni proizvođači izuzimajući od primjene nacionalne odredbe koje nisu usklađene s uredbama br. 3950/92 i 1392/2001.

50 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da načelo zaštite legitimnih očekivanja treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da se, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, ponovno izračunava iznos dodatne pristojbe koji duguju proizvođači koji nisu ispunili obvezu mjesečnog plaćanja te pristojbe, propisanu mjerodavnim nacionalnim propisom.

Troškovi

51 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

1. **Članak 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3950/92 od 28. prosinca 1992. o uvođenju dodatne pristojbe u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda, kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 1256/1999 od 17. svibnja 1999., treba tumačiti na način da utvrđenje neusklađenosti s tom odredbom nacionalnog propisa kojim se uređuju pravila prikupljanja dodatne pristojbe otkupljivača od proizvođača ne znači to da proizvođači koji podliježu tom propisu više nisu dužnici te pristojbe.**

2. **Članak 2. stavak 4. Uredbe br. 3950/92, kako je izmijenjena Uredbom br. 1256/1999, u vezi s člankom 9. Uredbe Komisije (EZ) br. 1392/2001 od 9. srpnja 2001. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe br. 3950/92, treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, koji propisuje da pravo na povrat preplaćene dodatne pristojbe ponajprije imaju proizvođači koji su na temelju odredbe nacionalnog prava, koja nije usklađena s člankom 2. stavkom 2. Uredbe br. 3950/92, kako je izmijenjena Uredbom br. 1256/1999, ispunili svoju obvezu mjesečnog plaćanja.**

3. **Načelo zaštite legitimnih očekivanja treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da se, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, ponovno izračunava iznos dodatne pristojbe koji duguju proizvođači koji nisu ispunili obvezu mjesečnog plaćanja te pristojbe, propisanu mjerodavnim nacionalnim propisom.**

Potpisi